

Sociaal veiligheidsbeleid

&

Protocol grensoverschrijdend gedrag, time-out, schorsen en verwijderen

“Want alle leerlingen, professionals, ouders en bezoekers van het kindcentrum horen zich hier prettig, veilig en welkom te voelen”

Dit beleidsplan/ protocol geeft inzicht in wat wij samen doen om de veiligheid te ontwikkelen en onderhouden, hoe we de veiligheid monitoren en hoe we handelen als de veiligheid onder druk komt te staan.

Inleiding

Grensoverschrijdend gedrag is iets dat overal in de maatschappij voorkomt. Ook op een basisschool. De Wet 'Sociale Veiligheid' stelt om die reden dat een school duidelijke richtlijnen moet hebben om grensoverschrijdend gedrag, waaronder pesten, tegen te gaan en te stoppen. Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we: 'elke vorm van gedrag dat een negatieve invloed heeft op het veiligheidsgevoel van aanwezigen in het Kindcentrum'. Leerlingen, professionals, ouders en bezoekers horen zich hier prettig, veilig en welkom te voelen.

De wet stelt inhoudelijk dat scholen actief, planmatig en structureel sociale veiligheid aandacht moeten geven en dat dit zowel preventief alsmede curatief vorm dient te krijgen. Ook zijn de scholen verplicht om vormen van kindermishandeling aan te pakken die invloed kunnen hebben op welbevinden en schoolprestaties. In dit document wordt deze samenhang duidelijk gemaakt. Ook maakt het document inzichtelijk wat wordt verstaan onder grensoverschrijdend gedrag en hoe de werkwijze van preventie tot curatie en sanctionering vormt krijgt.

Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag is een moeilijk te definiëren begrip. Het gaat om gedragingen waar een of meer van de betrokkenen niet (vrijwillig) mee instemt en dat plaatsvindt in direct of indirect contact (zoals online of in de nabije omgeving) van betrokkenen. Het gedrag kan fysiek, online, emotioneel, seksueel, sociaal en ook onrechtmatig vorm krijgen. Dit gedrag kan grote gevolgen hebben voor de betrokkene die het gedrag ervaart en ook voor diegene die het gedrag vertoont. Offline en online ervaren burgers grensoverschrijding in alle lagen van de bevolking. Hierbij is het ook goed om de mate van kwetsbaarheid van betrokkenen in acht te nemen. (Onbewuste) grensoverschrijding kan samenhangen met deze kwetsbaarheid in samenhang met leeftijd, cognitieve vermogens, ontwikkelingsniveau of de mogelijk (licht) verstandelijke beperking van betrokkenen.

Voorbeelden van direct en indirect en verbaal en non-verbaal grensoverschrijdend gedrag in de schoolsetting zijn:

Schelden, schoppen, slaan, trekken, duwen, spugen, voorwerpen gooien, stukmaken, en afpakken, iemand dwingen, intimideren, chanteren, manipuleren en bedreigen. Ook kleding en/of voorwerpen met politieke teksten en politiek geladen symbolen en intenties en het maken van gebaren, het gebruik van racistische en discriminerende woorden en leuzen, insinuaties, of omschrijvingen zien we als grensoverschrijdend. En tot slot vallen pesten, uitsluiten, negeren, bang maken, alsmede het vormen van bendes of groepen, samscholen, en het ongevraagd en stiekem maken van foto's, filmpjes en geluidsopnames van situaties en/of anderen ook onder grensoverschrijdende gedragingen.

In beginsel gaat het steeds om gedragingen of handelwijzen, waarbij en waardoor gebruikers van het schoolterrein actief en passief onveiligheid ervaren. De school is geen openbaar terrein en daarmee gelden de regels en het schoolbeleid binnen deze setting. De school wil hiermee een neutrale en veilige plek zijn en blijven voor alle gebruikers.

Gevolgen van grensoverschrijdend gedrag

Dit soort gedragingen kunnen voor betrokkenen die het gedrag ervaren heel onprettig en soms zelfs traumatisch zijn. Betrokkenen kunnen te maken krijgen met angst, wantrouwen, schaamte, woede, schoolverzuim, isolement, slapeloosheid, concentratieproblemen, stress, en andere traumaklachten zoals opvliegendheid, boosheid, agressie of zelfs suïcidale gevoelens.

Setting

Deze vormen van grensoverschrijdend gedrag worden niet getolereerd en hierop wordt gehandhaafd binnen het schoolterrein (het gebouw en het schoolplein). Tevens is dit beleid van toepassing tijdens buitenschoolse activiteiten die uit naam van, of in samenwerking met de school worden georganiseerd. Tijdens de schooldag en deze buitenschoolse activiteiten, waarbij de leerlingen onder toezicht staan van onderwijsprofessionals van de school, mogen ouders en professionals erop vertrouwen dat neutraliteit gewaarborgd blijft. Gebeurtenissen, gedragingen en tendensen die aandacht vragen, worden waar wenselijk besproken of behandeld in de les, waarbij oog is voor de verschillende perspectieven die er op het vraagstuk kunnen zijn in de klas en daarbuiten.

Grensoverschrijdend gedrag en wereldbeschouwing

Binnen de leefwereld van kinderen, in ons land en in de wereld komt grensoverschrijdend gedrag zo geregeld voor dat de school hier niet de ogen voor kan en wil sluiten. Er zijn oorlogen, conflicten, pestpartijen en discriminatie en rassenstrijd. En dat maakt dat we hier wel aandacht aan geven. De nuance hierin is echter dat we deze aandacht op verantwoorde en planmatige wijze vormgeven. De school bepaalt op welk moment en welke wijze we zaken kunnen bespreken, zodat veiligheid gewaarborgd blijft. En waarmee meningsvorming en dialoog op passende en vreedzame wijze kunnen plaatsvinden. We wegen hierin steeds te belangrijke belangen af.

1. De school wil een neutrale en veilige setting zijn. En vanuit die neutraliteit, wil school de leerlingen helpen om objectiever beeld en mening te vormen over kwesties en maatschappelijke vraagstukken.
2. De school wil zorgdragen voor onderwijsaanbod waarbij de verschillende perspectieven op het vraagstuk rond grensoverschrijding, een plek krijgen, zodat de visie van elke partij gehoord en onderzocht kan worden.

Wet Sociale Veiligheid

De wet Sociale Veiligheid stelt dat scholen de sociale veiligheid op school moeten verbeteren en dat scholen zich moeten inspannen om pesten tegen te gaan. Ook moeten scholen een veiligheidsbeleid hebben. Daarnaast moet er een aanspreekpunt zijn waar leerlingen en ouders zich kunnen melden en moet het veiligheidsbeleid gecoördineerd worden. In onze school is het 'aanspreekpunt grensoverschrijdend gedrag' voor kinderen en ouders juf Karlijn Huiting. Zij coördineert het beleid samen met een werkgroep rondom pedagogisch klimaat, waarvan juf Caroline 'Coördinator sociale veiligheid' is.

Verder moeten scholen de beleving en aantasting van die veiligheid en het welzijn van hun leerlingen meten en incidenten registreren. Het meten van de veiligheid gebeurt twee keer per jaar in onze gecertificeerde leerlingvolgsystemen. Bij deze twee momenten vullen leerkrachten leerkrachtobservaties in en op één van die twee

momenten vullen ook leerlingen van groep 5 tot en met 8 vragenlijsten in. Tot slot meten we de veiligheidsbeleving van leerlingen uit de groepen 6, 7 en 8 ook extern. "Scholen met Succes", brengt de opbrengst van de veiligheidsbeleving van leerlingen in beeld, vergelijkt deze met vorig jaar en draagt hierbij zorg voor referentiekaders op bestuurlijk en landelijk niveau. Uitkomsten worden structureel geanalyseerd en waar nodig leidt dit tot aanpassingen. Een van de recente aanpassingen op basis van de data is de totstandkoming van het protocol en het (her)invoeren van Vreedzaam. Op deze wijze duiden we de verzamelde data en houden we oog op trends en ontwikkelingen in elke groep en op schoolniveau.

Tot slot zijn we verplicht om bovengemiddelde incidenten rondom pesten, vechten en onveiligheid centraal te registreren. Deze vorm van centraal registreren van incidenten heeft als doel om trends te kunnen aanwijzen in de organisatie. Zo geeft het inzicht in betrokkenen of locaties waardoor, waarmee of waarbij onveilige situaties of gedragingen plaatsvinden. Ook helpt de centrale verzameling om aansturing en desgewenste aanpassing op beleid mogelijk te maken en om te handelen naar personen die een rol spelen bij het (vaker) voorzaken of ervaren van onveiligheid. Een voorbeeld van het formulier van de incidentenregistratie is te vinden in de bijlage.

Kerdoel Sociale ontwikkeling

In samenhang met de wetgeving zijn er ook kerndoelen voor het onderwijs. Deze zijn er voor alle aspecten van leren en ontwikkelen en dus ook voor sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit kerndoel richt zich op het proces waarmee kinderen levensvaardigheden verwerven die hen helpen bij het ontwikkelen van identiteit, het opbouwen van relaties met anderen en leren omgaan met verwachtingen van hun omgeving. Dit thema gaat in op zaken als bewustwording en ontwikkeling van het zelf en een positief zelfbeeld, het aangaan van relaties, het leren verplaatsen in en omgaan met anderen, het reflecteren op eigen gedrag, conflicthantering, het maken van eigen keuzes, het vergroten van zelfvertrouwen en persoonlijke weerbaarheid binnen de groep. Dit thema is dus van grote invloed op sociale veiligheid en op een nieuwer onderwijsaspect genaamd 'burgerschap'. In Kindcentrum De Leeuwerikhoeve gaan we er vanuit dat grensoverschrijdend gedrag bijna altijd voortkomt uit onvermogen ofwel incompetentie. Dat maakt dat het actief aanleren van vaardigheden zoals het reguleren van je emoties, het opbouwen van zelfvertrouwen en conflicten oplossen erg belangrijke pijlers zijn voor een veilige school.

Wet Burgerschap

Vanaf 1 augustus 2021 gelden nieuwe wettelijke eisen voor bevordering van burgerschap in het onderwijs. Zoals eerder genoemd hangt burgerschap samen met sociale ontwikkeling. Om immers actuele en vaak gevoelige burgerschapsonderwerpen te behandelen moet je goed kunnen communiceren, in staat zijn om je in te leven in anderen en je moet kunnen omgaan met verschillen. De wettelijke opdracht van scholen is hierbij om 'actief burgerschap en sociale cohesie' te bevorderen. Een taak die om gerichte aandacht vraagt met oog voor de populatie, de wijk en actualiteit (online). Scholen hebben veel ruimte om zelf te bepalen hoe ze hun burgerschapsonderwijs willen inrichten. Vrijheid van onderwijs is ook hier een belangrijk uitgangspunt. Echter willen we hierin wel samenwerken met ouders en leerlingen.

De inspectie houdt toezicht op naleving van de wet. Die wet bevat minimumeisen waaraan iedere school moet voldoen. Verder kan het burgerschapsonderwijs ingevuld worden op een manier die past bij de missie van de school of instelling. Scholen en instellingen kunnen daardoor rekening houden met wat leerlingen of studenten nodig hebben en met wensen van ouders en de omgeving. En ze kunnen in hun burgerschapsonderwijs aansluiten bij hun levensbeschouwelijke visie en ideeën over onderwijs en leren.

Het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en het (op school) handelen vanuit deze waarden is een belangrijke wettelijke eis. Dat basiswaarden bevorderd moeten worden, impliceert dat andere uitingen van de school daarmee niet in strijd mogen zijn. De basiswaarden van de democratische rechtsstaat zijn, zoals de wet aangeeft, vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. De basiswaarde vrijheid wordt bevorderd door aandacht voor vrijheid van meningsuiting en autonomie. Gelijkwaardigheid wordt bevorderd in de vorm van het gelijkheidsbeginsel en het afwijzen van discriminatie. Solidariteit wordt bevorderd door verdraagzaamheid, begrip en verantwoordelijkheidsbesef en het afwijzen van onverdraagzaamheid.

Concreet vertaalt de wetgeving zich in de eerste plaats naar de opdracht om in het onderwijs aandacht geven aan het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die nodig zijn om deel te kunnen nemen aan democratische Nederlandse samenleving. In onze school vormt dit een belangrijk vertrekpunt om leerlingen en ouders te helpen om vanuit gelijke vaardigheden en kennis te kunnen handelen. Verhoudingsgewijs volgen op deze school meer kansarme kinderen onderwijs. Dit hangt mede samen met de demografische aspecten zoals de opbouw en gemiddelde huizenprijzen in de wijk. Maar ook met de achtergrond en het opleidingsniveau van ouders.

Het burgerschapsonderwijs moet verder doelgericht en samenhangend zijn. Dat betekent dat concrete leerdoelen nodig zijn in een logische opbouw, waarin zichtbaar is welke competenties de school met het onderwijs nastreeft. Omdat we Vreedzaam opnieuw invoeren richten we ons nu op de leerlijnen van Vreedzaam, om zo te komen tot basisvaardigheden rond communicatie, samenwerken en omgaan met conflicten en verschillen. De eis dat het burgerschapsonderwijs herkenbaar moet zijn, betekent dat het onderwijsaanbod zoals de school dat zegt te willen geven zichtbaar is in de praktijk. Dit heeft visueel vorm gekregen door de grondwet die zichtbaar is in de klassen en gangen van de school en door activiteiten die we uitvoeren waarin participatie van leerlingen en ouders belangrijk is. En dat het onderwijs doelgericht moet zijn, betekent ook dat inzicht nodig is in de resultaten van het burgerschapsonderwijs. Dit krijgt binnen onze aanpak vorm door een tevredenheidsonderzoek voor ouders en medewerkers, door eerder genoemde monitoring en door leerlingen en leerlingenraad actief te bevragen in een gesprek.

Tot slot geven we middels klassenbezoeken en activiteiten zoals inloop voor ouders vorm aan de school als democratische oefenplaats. Dat beschouwen we als 'werkwoord' dat een doorlopende aandacht vraagt. En ook hierin vragen we alle betrokkenen om mee te denken. De omgeving en cultuur van de school en omgeving moeten leerlingen stimuleren om met de basiswaarden te oefenen en die in de praktijk te brengen.

Wet Meldcode

Per 1 juli 2013 is de Wet meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling van kracht. Deze wet stelt het gebruik van een meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling verplicht voor alle professionals die met jeugdigen en opvoeders werken. De meldcode ondersteunt professionals bij het zetten van stappen bij vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling en acute of structurele onveiligheid. De meldcode vraagt om specifiek handelen en een concrete taakomschrijving waarmee betrokken professionals zicht hebben op hun verantwoordelijkheden.

Onze professionals dragen tijdens hun werkzaamheden verantwoording voor het welbevinden, de opvoeding en de ontwikkeling van kinderen. Deze verantwoordelijkheid hangt samen met de uitvoering van de meldcode. Als professionals zaken signaleren die een gezonde ontwikkeling van kinderen in de weg staan, overleggen ze hierover met collega's. Verder bespreken zij de gesignaleerde zorg actief met ouders/verzorgers. Als er na de afstemming met ouders geen verbetering optreedt in signalen en het vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling toeneemt, draagt de opvoedprofessional de zorg over aan de aandachtsfunctionaris Huiselijk geweld en kindermishandeling. De aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling doorloopt in afstemming met de opvoedprofessional de verdere stappen van de meldcode.

Aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM)

Primair heeft de aandachtsfunctionaris HGKM als taak het uitvoeren van de meldcode, het bewaken van de doorgaande lijn binnen de organisatie hieromtrent en het doen van een melding bij Veilig Thuis. Binnen de meldcode werkt de aandachtsfunctionaris HGKM samen met ouders en (externe) professionals aan het versterken van beschermende factoren en het terugdringen van risico's. Ook weegt de aandachtsfunctionaris HGKM de ernst van signalen, samen met de coördinator sociale veiligheid en directie. Inhoudelijke voorbeelden van signalen zijn huiselijk geweld, misbruik, fysieke en psychische mishandeling of verwaarlozing, maar ook (ongeoorloofd) verzuim, ziekte of afwezigheid. Indien er na het maken van concrete afspraken betreffende inhoud en tijd geen significante verbetering optreedt dient de organisatie over te gaan tot het organiseren van ondersteuning of het doen van een melding bij Veilig Thuis. Hierbij dient de school te handelen volgens het afwegingskader dat in 2019 verplicht is gesteld.

Vertrouwenspersoon

Juf Demi Schouten is bij ons de interne vertrouwenspersoon. Dat wil zeggen dat leerlingen, ouders en collega's haar kunnen benaderen als ze zich onveilig voelen, ervaren dat ze niet worden gehoord, of als ze zorgen hebben over de school of kinderen en volwassenen in de school. De vertrouwenspersoon kan luisteren naar het verhaal van ouders of dat van kinderen en gaat vertrouwelijk om met de vragen van ouders. De vertrouwenspersoon onderneemt zelf geen actie en handelt niet. Als ouders advies vragen en zorgen bespreken, geeft de vertrouwenspersoon alleen advies over stappen die ouders kunnen nemen. Er wordt geen dossier van het gesprek aangelegd. Wel kan de vertrouwenspersoon bij veel signalen van ouders en leerlingen zorgen uiten bij de directie. Deze zorgen zijn dan dus anoniem, maar het bespreken geeft de directie wel een beeld van trends of een veelvoorkomende recente ontwikkeling die aandacht vraagt.

De vertrouwenspersoon is wel gehouden aan de kaders van de Wet Meldcode. Dat betekent dat de vertrouwenspersoon wel actie onderneemt en geen zwijgplicht heeft bij signalen van kindermishandeling, geweld en delicten.

Kindcentrum De Leeuwerikhoeve

In ons kindcentrum werken professionals elke dag aan het bewaken, beschermen en bevorderen van een veilige en sociale ontwikkeling. Deze aanpak vraagt echter om randvoorwaarden en uniformiteit. Een consistente aanpak zorgt immers voor herkenbaarheid, voorspelbaarheid en ook geeft deze aanpak mogelijkheden om te de gewenste situatie te handhaven. Zo leren we en ontwikkelen we gewenst sociaal gedrag en werken we aan vaardigheden die in school, op straat, op werk en thuis van groot belang zijn voor welbevinden en sociale relaties.

Vreedzaam

In het gehele Kindcentrum werken we met het preventieve programma Vreedzaam. En met dit, op effect onderzochte, programma leren we kinderen actief sociale vaardigheden, besteden we aandacht aan groepsvorming en burgerschapsvorming. Zo helpen en ondersteunen we kinderen bij uitdagingen in hun ontwikkeling, de sociale omgang (binnen en buiten school) en maken we ze weerbaarder tegen uitdagingen die ze tegenkomen.

Concreet ondersteunen we met het programma groepsvorming, conflictoplossing, gespreksvaardigheden, compassie-ontwikkeling, participatie en leren kinderen omgaan met verschillen die ze met anderen ervaren en zien. Deze inhoudelijke en dagelijkse aandacht voor sociale ontwikkeling heeft ook zeker met onderwijs te maken. Sterker nog; het is onderdeel van onze kernopdracht. Het belangrijkste dat we kinderen kunnen leren is:

- Dat ze waardevol zijn en dat elk kind zijn/haar eigen talent heeft.
- Dat een samenleving vraagt om samenwerking, waarbij we luisteren naar elkaar en naast onze eigen ideeën ook anderen de ruimte geven voor hun mening.
- Kennis vergroten over verschillende levenswijzen, denkbeelden en overtuigingen die in de (online) wereld zichtbaar en voelbaar zijn.

We beginnen in het Kindcentrum, net als in ons land, met de grondwet van de school. Elke Vreedzame school heeft een eigen grondwet. Het Kindcentrum vormt een micro-gemeenschap. Met de grondwet, die overal zichtbaar is, weet iedereen daarbinnen precies waar we ons aan houden. Niemand staat boven deze grondwet. Dus elke leerling, professional, ouder en bezoeker moet zich eraan houden. De grondwet en de wijze waarop we deze naleven wordt bewaakt en beschermd door alle aanwezigen.

Onze grondwet is:

- **We zorgen dat iedereen erbij hoort**
- **We spelen en leren samen**
- **We zorgen voor onszelf, elkaar en onze omgeving**
- **We praten positief met elkaar**
- **We lossen conflicten op samen op**

De grondwet is zichtbaar in de lokalen, de gangen, gymzaal en op de buitenruimtes van de organisatie. En deze vormt het uitgangspunt voor groepsafspraken die kinderen en professionals (per klas) samen maken om school in hun groep nog leuker

en veiliger te maken. Deze aanvullende afspraken worden democratisch bedacht en vastgelegd. En deze afspraken zijn in elke klas zichtbaar (naast de grondwet). Zo denken alle kinderen actief mee over sociale veiligheid. Deze groepsafspraken worden soms (in de tijd) aangepast en aangevuld, als de groep of situatie hierom vraagt. Aanvullende afspraken zijn nodig (naast de grondwet) omdat kinderen van verschillende leeftijden andere uitdagingen tegenkomen in de omgang en samenwerking.

Stappenplan: Aanpak bij grensoverschrijdend gedrag

Als er grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt dat een negatieve invloed heeft op het veiligheidsgevoel van aanwezigen in het Kindcentrum, dan vraagt dat om actie. Hieronder staan de acties stapsgewijs in een schema weergegeven. Hierbij geldt dat het welbevinden van alle aanwezigen centraal staat. Dus van kinderen, professionals, ouders en ook van het kind dat grensoverschrijdend gedrag vertoont.

Belangrijke richtlijnen voor gebruik:

- De bovenste trede gaat uit van zelfstandig handelen van het kind en de onderste treden van sturing waarbij zelfstandigheid helaas geen optie meer is.
- Zeker in het geval van stap 1 tot en met 3 geldt, dat kinderen elke dag een nieuwe kans krijgen. De stappen worden dus op een nieuwe dag opnieuw genomen.
- We richten ons bij grensoverschrijdend gedrag op elke betrokkene afzonderlijk. We nemen dus het aandeel van elke betrokkene apart mee in onderstaand stappenschema.
- Elke betrokkene is in eerste plaats zelf verantwoordelijk voor zijn of haar gedrag. En pas als gewenst gedrag niet meer haalbaar is, kan er hulp gevraagd of gegeven worden.
- We gaan er bij de stappen steeds vanuit dat het gesprek plaatsvindt nadat de betrokkene(n) tijd hebben genomen of hebben gekregen om af te koelen. Conflictoplossing of grensoverschrijdend gedrag heeft immers alleen zin als betrokkene(n) kunnen en willen reflecteren op hun aandeel in het conflict/ruzie. In het gesprek wordt uitgelegd dat er een sanctie wordt opgelegd en ook om welke reden. Verder wordt ook toegelicht waar een kind zich bevindt in de tredes van het stappenplan.
- In de toelichting over dit stappenplan wordt steeds het kind als voorbeeld genomen, terwijl deze stappen ook bij volwassenen toepasbaar zijn.
- Een stappenplan wekt de indruk dat de stappen opvolgend zijn. In de praktijk kan gedrag echter zo grensoverschrijdend zijn dat er stappen worden overgeslagen om de veiligheid te bewaken.
- Sancties kunnen opgelegd worden in de periode waarin het grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt of zichtbaar wordt. Met terugwerkende kracht opleggen van sancties is minder effectief en daarom niet wenselijk.
- Als het nodig is worden er sancties opgelegd bij grensoverschrijding.
- Als er sprake is van een Time-out en Schorsing, kan deze stap niet met een leerling besproken en/of genomen worden zonder vooraf af te stemmen met de directie. De sanctie wordt alleen door de directie genomen en deze wordt

schriftelijk onderbouwd en bevestigd aan betrokken ouders. Bij schorsing wordt het bestuur betrokken en geïnformeerd.

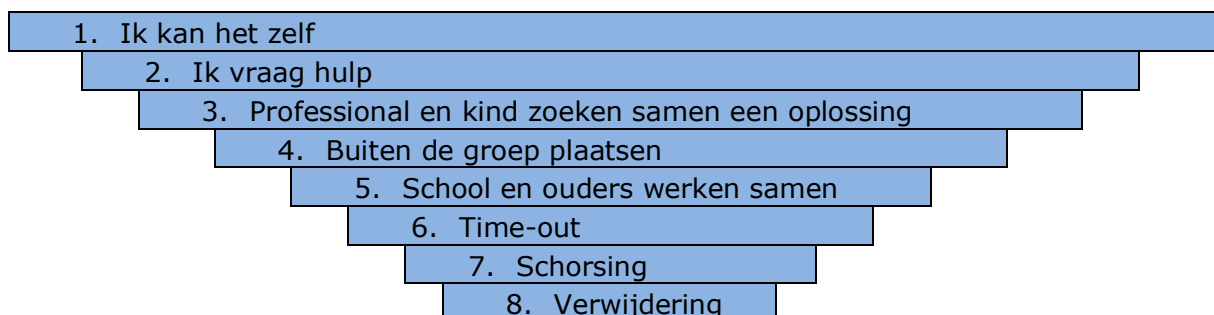
Voorbeelden van sancties bij grensoverschrijdend gedrag kunnen zijn:

- Eén of meerdere pauzes binnenblijven
- Niet deelnemen aan activiteiten met de eigen groep.
- Nablijven tot alle klasgenoten vertrokken zijn.
- Een schrijfopdracht over de toedracht van zijn/haar rol in het pestprobleem.
- In de buurt en in het zicht blijven van de professional.
- In een andere groep plaatsen
- Het kind krijgt voor langere tijd een werkplek in het gebouw, onder toezicht.
- Schorsen

(Herstel)gesprekken

Als een leerling door zijn of haar grensoverschrijdende gedrag een stap opschuift in het stappenplan krijgt een leerling persoonlijk uitleg. Een stap kan (door de vorige stappen die het kind eerder zijn uitgelegd) nooit een verrassing zijn. Er wordt besproken dat het kind een stap opschuift en waarom deze stap wordt genomen, waar mogelijk wordt het kind alsnog gevraagd/geholpen om het juiste gedrag te laten zien. Indien een sanctie nodig is, bespreekt de professional vooraf ook, dat er een herstelgesprek plaats zal vinden, nadat de sanctie is afgerond. Het herstelgesprek heeft als doel om de sanctie af te sluiten. Als een kind straf heeft gehad, dan reflecteren we samen op het effect en welbevinden van het kind tijdens en na de straf. Ook kijken we vooruit om met het kind te bespreken hoe we verder gaan. Een afgeronde sanctie geeft een kind ruimte voor nieuwe kansen. Van het herstelgesprek kan de professional een verslag maken, afhankelijk van de ernst van het gedrag en de omvang van de sanctie.

Het stappenplan

Toelichting van het stappenplan

Stap 1: Ik kan het zelf

We leren elk kind om conflictsituaties en grensoverschrijdingen eerst zelf te bespreken en op te lossen door duidelijk te communiceren: "Ik vind dit vervelend, wil je ermee stoppen?" of door "Stop houd op!" te zeggen. Het omschrijven van het gedrag dat als niet leuk ervaren wordt, is hierbij ook erg belangrijk. Dus: "Ik vind het **niet** fijn dat je aan mijn potlood zit. Wil je dus van mijn potlood afblijven?". Hierdoor weet de ander precies welk gedrag als vervelend wordt ervaren. De kinderen leren en oefenen elke week vaardigheden die hen helpen om juist te handelen bij samenwerking en grensoverschrijdende situaties.

Acties professional:

- Vraag de leerling of deze de verantwoordelijkheid zelf kan dragen en/of geef de leerling te kennen dat je weet/denkt dat hij/zij dit kan.
- Geef de leerling te kennen dat je ziet dat hij of zij de verantwoordelijkheid nu niet oppakt en dat het mogelijk is om hulp te vragen van een klasgenoot.
- Registratie in Esis in lijn met reguliere afspraken over observaties van kindontwikkeling

Richtlijn herhaling:

- Deze handeling kun je dagelijks zo vaak herhalen als nodig

Stap 2: Ik vraag hulp

Als stap 1 zonder succes is doorlopen, kan een leerling hulp vragen aan een ander kind. Het betrokken kind vraagt dus zelf iemand actief om hulp. Hierbij moet het kind afwegen wie een goede helper zou zijn. Een leerling die rustig blijft en goed luistert is immers een betere helper, dan een leerling die een conflict oplost met een klap of een duw. Het is knap als een kind deze stap maakt. En het is ook belangrijk om hulp te leren vragen, als je even geen uitweg weet. Het kind dat komt helpen moet hierbij altijd vragen of de medeleerling echt duidelijk stap 1 heeft doorlopen. Dat is immers belangrijk, om elk individu te leren om deze vaardigheid te ontwikkelen.

Als blijkt dat stap 1 goed is doorlopen (maar zonder succes), onderneemt de helper actie door mee te helpen om het conflict dat is ontstaan op te lossen. Hierbij kan mediëren tussen de twee betrokken leerlingen steunend zijn. Er worden jaarlijks mediatoren opgeleid die na training nog beter in staat zijn om andere kinderen hierbij te helpen. Maar in principe kan elke leerling deze rol op zich nemen. Helpen of mediëren betekent in deze situatie verheldervragen stellen, vragen naar het verhaal van beide partijen en hoe ze zich voelen. En tot slot is het van belang dat de helper vraagt naar eigen oplossingen van de betrokkenen. Helpen is dus niet het conflict overnemen, meevechten en/of zelf de oplossing bedenken. Alleen een oplossing die door beide partijen wordt gevoeld als passend, zal een goed gevoel teweeg brengen.

Acties professional:

- Geef opstekers als ze hulp vragen aan een ander kind.
- Stimuleer kinderen om (de betreffende leerling) te helpen en bespreek ook wat helpen inhoudt.
- Begeleid het helpen eerst passief (beschouwend en vragend) en later actief (meedenkend) waar nodig.
- Registratie in Esis in lijn met reguliere afspraken over observaties van kindontwikkeling.

Richtlijn herhaling:

- Deze handeling kun je dagelijks zo vaak herhalen als nodig

Stap 3: Professional en kind zoeken samen een oplossing

Als de eerste 2 stappen geen effect hebben, of als stap 2 te moeilijk is, dan vragen de betrokken kinderen de professional om hulp. De professional neemt dan de rol van mediator op zich. Er vindt een gesprek plaats met de betrokken twee kinderen, waarbij duidelijke afspraken gelden:

- We lossen een conflict op als we zijn afgekoeld
- We doen ons best om het probleem op te lossen.
- We gebruiken vriendelijke taal.
- We praten niet door elkaar

De bedoeling van het gesprek is om samen met de betrokken kinderen het conflict op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Alle partijen komen in dit gesprek aan bod en krijgen gelegenheid hun kant van het verhaal en hun gevoel te vertellen.

Grensoverschrijdend gedrag leidt tot een passende sanctie, indien wenselijk. De leerlingen worden door de professional geholpen om op een positieve manier relaties aan te gaan en te onderhouden met anderen.

Acties professional:

- Vraag of het klopt dat het leerlingen niet lukt om het conflict zelf op te lossen. Hebben ze stap 1 en stap 2 geprobeerd?
- Zo ja? Geef dan aan we naar stap drie schuiven en dat jij hen komt helpen.
- Geef opstekers als ze jou om hulp vragen nadat ze stap 1 en 2 hebben doorlopen. Of geef aan dat jij besluit dit op te pakken, omdat je ziet dat het de leerlingen niet lukt.
- Doorloop de mediatie zoals leerlingen (mediatoren) dat ook later gaan doen om een duidelijke werkwijze aan te leren. Zie stappenplan.
- Registratie in Esis in lijn met reguliere afspraken over observaties van kindontwikkeling.

Richtlijn herhaling:

- Als de leerkracht vaker moet helpen bij conflicten/ruzie waarbij deze leerling betrokken is, dan wordt er **na drie** gebeurtenissen **in ieder geval met ouders** gesproken. Eerder kan zeker! Dat hangt mede samen met de aard en omvang.
- Bij een ruzie waarbij er wordt gevochten of bij een peestsituatie (met een grote impact) wordt een incidentenregistratie ingevuld (zie bijlage). Deze wordt centraal verzameld door het aanspreekpunt grensoverschrijdend gedrag (Karlijn)
- Na 3 gebeurtenissen waarbij er grensoverschrijdend gedrag plaatsvond (die ook zijn besproken met ouders en vastgelegd in Esis) schuift de leerling door naar stap 4.

Stap 4: Buiten de groep plaatsen

Als de veiligheid van medeleerlingen of het welbevinden van de leerling zelf hierom vragen, kan een professional een kind **maximaal 1 dagdeel** een plek in andere groep geven. De duur is voor deze actie is dus kortdurend om een sociaal knelpunt snel op te kunnen lossen. De leerling volgt het reguliere onderwijsprogramma. Ook neemt de leerling gewoon deel aan activiteiten buiten het lokaal, zoals buitenspelen en gymles. Bij plaatsing buiten de groep krijgt de leerling begeleiding van een professional in de andere groep. De leerling staat ook onder toezicht van deze professional. Over deze stap worden ouders (achteraf) geïnformeerd door de betrokken opvoedprofessional. En ze worden gevraagd mee te denken over werkwijzen en afspraken om de situatie en het gedrag te verbeteren. Bij 'buiten de groep plaatsen' krijgen kinderen doorgaans een plek in een zogenaamde 'maatjes-klas'.

Hieronder staan de maatjes-klassen:

- Groep Rood & Groep Blauw
- Groep Groen & Groep Geel
- Groep 3A & Groep 6 en 7
- Groep 3B
- Groep 4A & Groep 8
- Groep 4B & Groep 5 en 7

De directie kan, in afstemming met de leerkracht, ouders en de leerling, een leerling voor langere tijd in een andere groep plaatsen of onder toezicht stellen van een medewerker met niet-lesgevendende taken. Dit is vooral van toepassing als de veiligheid of het welbevinden van het betreffende kind en/of meerdere leerlingen, zo onder druk staat dat het herstellen hiervan meer tijd vraagt dan een dagdeel. De leerling krijgt van de eigen leerkracht werk op zijn/haar niveau en volgt regulier onderwijs, zoals klasgenoten. Het kind bevindt zich alleen in een andere groep of aparte ruimte. De

directie bepaalt na overleg met de leerkracht, ouders en het kind, of en wanneer een kind weer terug kan komen in de groep.

Buiten de groep plaatsen vanwege welbevinden en veiligheid, is iets anders dan een arrangement dat (of een schoolafpraak die) dient om een specifieke leerling te ondersteunen bij het volgen van (passend) onderwijs. Leerlingen met gedragsproblemen of bijvoorbeeld aandachtstekortstoornissen kunnen tijdelijk een andere werkplek krijgen, in afstemming met de leerling en de ouders. Deze afspraken worden preventief gemaakt en vallen daarmee niet onder de stappen beschreven in dit protocol.

Acties professional:

- Als we kinderen acuut buiten de groep plaatsen, worden ouders hier op dezelfde dag over geïnformeerd door de betrokken opvoedprofessional. Waar mogelijk worden ouders betrokken bij het proces.
- Van de plaatsing buiten de groep en de opvolgende gesprekken en acties worden rapportages in ons leerlingvolgsysteem (Esis) gemaakt.
- Als het gedrag geregeld voorkomt, als er sprake is van samenhang met andere ontwikkelingsproblemen en of omstandigheden thuis, dan kan de leerling, in afstemming met ouders, worden besproken in de interne zorgcommissie (IZC) en/of een multidisciplinair overleg (MDO). Bij het laatste overleg sluiten ook externe professionals aan. Hierbij worden ouders inhoudelijk betrokken en van de bijeenkomst wordt een verslag gemaakt dat aan ouders wordt verstrekt.

Gymlessen, (begeleid) buitenspelen en buitenschoolse activiteiten

Mocht er tijdens de gymlessen een kind buiten de groep geplaatst moeten worden, dan kan dit volgens het schema van de maatjesklas. De gymleerkracht vraagt dan een ambulante collega om hulp, om te zorgen dat het kind onder begeleiding bij de betreffende klas aankomt.

Bij het **begeleid buitenspelen** is de professional die de sanctie oplegt ook verantwoordelijk voor het afhandelen en doorvoeren hiervan. In het geval van stap 4 betekent dit dat de leerling op het schoolplein **tijdens 1 pauze** een aparte plek krijgt buiten de groep of buiten het spel dat gespeeld werd. Deze benadering maakt dat de professional direct actie kan ondernemen naar aanleiding van het gedrag. En daarbij blijft de afhandeling/sanctie/actie beperkt tot de professional die daadwerkelijk betrokken was. Zo worden sancties op het plein ook dáár afgehandeld waar ze plaatsvinden.

Mocht tijdens buitenschoolse activiteiten een kind buiten de groep geplaatst moeten worden, dan kan dit (1) bij het naschools aanbod of (2) bij een andere schoolactiviteit. Praktisch krijgt een kind uit de groep-plaatsing bij naschools aanbod vorm door een kind eenmalig uit de workshop te plaatsen. In het geval van een schoolreis of schoolkamp wordt de leerling, een dagdeel, onder direct toezicht van een collega geplaatst. Bij voorkeur in een andere groep, zodat de leerling niet in contact is met

klasgenoten. Onder toezicht betekent dat een kind niet meer zelfstandig kan rondlopen, maar hij of zij in de directe omgeving van de collega moet blijven.

Stap 5: Professionals en ouders werken samen aan een oplossing

Als het grensoverschrijdende gedrag aanhoudt, zal de organisatie meer sturend gaan optreden, om de veiligheid te bewaken. Hierbij werken we zeker samen met ouders. Zo kunnen ouders en professionals, als opvoeders, samen optrekken. Vanuit zowel ouders als professionals kan hiervoor de eerste stap worden genomen, afhankelijk waar het signaal over herhaalde grensoverschrijding binnenkomt.

Er zijn verschillende benaderingen mogelijk:

Meestal zullen de individuele leerling, zijn ouders en de betrokken professional(s) in gesprek gaan over de situatie en gewenste uitkomst. De betrokken professional neemt hierbij de grondwet en Vreedzaam als uitgangspunt. Indien wenselijk sluiten naast de leerkracht de intern begeleider en/of het management bij het gesprek aan.

Een tweede benadering is dat alle betrokkenen tegelijk met elkaar in gesprek gaan. Dat betreft dus de betrokken professionals, ouders, kinderen die het gedrag vertoont en ondergaan hebben. De werkwijze in het gesprek is dan als volgt:

- Het kind dat het gedrag heeft ondergaan, krijgt de gelegenheid om zijn/haar verhaal te doen. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat het kind zich gehoord voelt en serieus genomen wordt.
- Het kind dat het gedrag vertoont, krijgt ook de gelegenheid om zijn/haar verhaal te doen. De leerling wordt op zijn/haar gedrag aangesproken en wordt geholpen om op een positieve manier relaties aan te gaan en te onderhouden met anderen.
- Natuurlijk worden de betrokken ouders gevraagd naar hun mening en gedachten hierover. De ouders reageren en bespreken deze gedachten en de situatie met de kinderen en professionals tijdens het gesprek.
- Afspraken die worden gemaakt, worden vastgelegd in het leerlingdossier (Esis) en deze worden ook door de ouders, kind en professional ondertekend. Bij het bieden van ondersteuning in werkvormen of oefeningen kunnen de ouders en de professional terugvallen op de principes van Vreedzaam.
- Met eventuele omstanders/meelopers/zwijgende kinderen zal over hun rol of gedrag gepraat worden. Mogelijk vindt dit gesprek plaats in de groepssetting op een later moment. Er wordt aan die kinderen aangegeven hoe zij kunnen bijdragen aan de oplossing door hun houding te wijzigen.

Acties professional:

- Bespreek met de ouders en leerling dat het niet is gelukt om in de afgelopen tijd gedrag aan te passen en terug te keren naar stap 1 of 2.
- Benoem dat we in stap 5 gaan samenwerken met zijn/haar vader en moeder.

- Geef (indien van toepassing) aan dat dit geldt voor alle betrokken leerlingen en hun ouders. Maar dat deze gesprekken los van elkaar plaatsvinden.
- Betrek het 'Aanspreekpunt grensoverschrijdend gedrag' (Karlijn Huiting) minimaal bij de voorbereiding. En desgewenst ook bij het gesprek.
- Doorloop de mediatie zoals leerlingen (mediatoren) dat ook later gaan doen om een duidelijke werkwijze aan te leren. Zie stappenplan.
- Voer bij het begeleiden van het gesprek duidelijke regie in de vorm van het toelichten van een 'agenda' en door uit te leggen wat er gaat gebeuren en wat het eindresultaat zal zijn.
- Richt je in het gesprek op het aandeel van de betrokken leerling en parkeer het aandeel van anderen, zonder het gevoel te geven dat deze leerling de schuld krijgt. Dat bespreek je ook actief met die leerlingen en ouders.
- Maak aan het eind van het gesprek concrete afspraken en een plan van aanpak met ouders en de leerling. Onderdeel van het plan zijn gedragsverwachtingen, steunende elementen voor de leerling, de rol van de leerkracht en ouders, hoe er wordt gecommuniceerd over voorgang en maak een afspraken voor herstelgesprek en (tussen)evaluatie. Sla de afspraken en eventuele correspondentie naar ouders op in het leerlingdossier (Esis).
- Werk het plan van aanpak uit en laat dit ondertekenen door leerling, ouders en directie.
- Onderdeel van het plan van aanpak is een vervolgspraak binnen twee weken om voortgang te monitoren.
- Bij een ruzie waarbij er wordt gevochten of bij een peestsituatie (met een grote impact) wordt een incidentenregistratie ingevuld (zie bijlage). Deze wordt centraal verzameld door het aanspreekpunt grensoverschrijdend gedrag (Karlijn Huiting).

Richtlijn herhaling:

- Als het plan van aanpak niet leidt tot verbetering, dan worden er bij de vervolgspraak schriftelijk nieuwe afspraken gemaakt.
- Als er na 3 besprekmomenten met ouders geen verbetering optreedt dan treedt stap 6 in werking.

Stap 6: Time-out

Ernstig en acuut grensoverschrijdend gedrag en/of aanhoudend grensoverschrijdend gedrag leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang. Bij een time-out is een kind een bepaalde tijd niet welkom in de groep. Het kind krijgt werk mee uit de eigen groep en wordt in een andere groep geplaatst, of op een andere afgesproken plek met toezicht. Bij een time out neemt een kind niet deel aan groepsactiviteiten van zijn reguliere klas, zoals gymles, buitenspelen en buitenschoolse activiteiten. Het kind sluit, bij bijvoorbeeld het buitenspelen en gymles, aan bij de groep waar de time-out plaatsvindt en blijft onder toezicht.

Bij een time-out gelden verder de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt het kind voor een bepaalde tijd de toegang tot het lokaal ontzegd, afhankelijk van de aard van het ongewenste gedrag en de

inschatting van de directie. De duur is minimaal 1 schooldag en maximaal 3 schooldagen.

- De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie rond de maatregel en voorgestelde duur.
- Ouders worden bij een time-out zo snel mogelijk (schriftelijk en telefonisch) door op de hoogte gebracht. Hierbij krijgen ouders de aanleiding en sanctie toegelicht. Ook wordt benoemd dat deze stap zorgelijk is en dat deze stap schriftelijk bevestigd zal worden.
- Maak aan het eind van het gesprek concrete afspraken en een plan van aanpak met ouders en de leerling. Onderdeel van het plan zijn gedragsverwachtingen, steunende elementen voor de leerling, de rol van de leerkracht en ouders, hoe er wordt gecommuniceerd over voorgang en maak een afspraken voor herstelgesprek en (tussen)evaluatie.
- Ook wordt de schriftelijke bevestiging van de time-out toegevoegd aan het dossier (Esis).
- Als het gedrag geregeld voorkomt, als er sprake is van samenhang met andere ontwikkelingsproblemen en of omstandigheden thuis, dan kan de leerling, in afstemming met ouders, worden besproken in de interne zorgcommissie (IZC) en/of een multidisciplinair overleg (MDO). Dit kan worden besproken met IB en indien van toepassing wordt dit voorstel ook in het gesprek met ouders voorgelegd.
- Een time-out onderscheidt zich van een schorsing doordat het kind in deze periode ondergebracht wordt in een andere groep of bij een professional in de school. Het kind volgt dus wel onderwijs.
- Wanneer het gedrag van het betrokken kind gedurende of na de time-out niet verbetert, kan de directie overgaan op schorsing. Ouders worden hier middels een officiële brief over geïnformeerd.
- Van de time-out en correspondentie met ouders wordt melding en registratie gemaakt in Esis.

Gymlessen en buitenschoolse activiteiten

Mocht een kind tijdens de gymlessen of een buitenschoolse activiteit een kind een time-out nodig hebben, dan overlegt ook deze betrokken professional vooraf met de directie. Als de directie akkoord gaat, dan zorgt de directie dat het kind in een andere groep of op een andere afgesproken plek (met toezicht) aankomt. Als het voorval plaatsvindt tijdens activiteiten van naschools aanbod, wordt de coördinator naschools aanbod op de hoogte gesteld. Omdat naschoolse activiteiten een vrije keuze is, kan bij herhaaldelijke grensoverschrijding, het kind niet meer deelnemen aan het naschoolse aanbod.

Bij het **begeleid buitenspelen** is de professional die de sanctie oplegt ook verantwoordelijk voor het afhandelen en doorvoeren hiervan. In het geval van stap 6 betekent dit dat de leerling gedurende de hele dag of de volgende schooldag aparte plek krijgt op het schoolplein tijdens buitenspelen. De leerling wordt buiten de groep of buiten het spel geplaatst en mag helemaal niet meer deelnemen gedurende de

dag, of opvolgende dag. Deze benadering maakt dat de professional op het plein direct actie kan ondernemen naar aanleiding van het gedrag. En daarbij blijft de afhandeling/sanctie/actie beperkt tot de professional die daadwerkelijk betrokken was. Zo worden sancties op het plein ook dáár afgehandeld waar ze plaatsvinden.

Mocht tijdens buitenschoolse activiteiten een kind een time-out krijgen, dan kan dit (1) bij het naschools aanbod of (2) bij een andere schoolactiviteit. Praktisch krijgt een uit de time-out bij naschools aanbod vorm door een kind 2x keer NIET te laten deelnemen aan het naschools aanbod. In het geval van een schoolreis of schoolkamp wordt de leerling, **de resterende of opvolgende schooldag**, onder direct toezicht van een collega geplaatst. Indien mogelijk in een andere groep, zodat de leerling niet in contact is met klasgenoten. Onder toezicht betekent dat een kind niet meer zelfstandig kan rondlopen, maar hij of zij in de directe omgeving van de collega moet blijven. Indien de dag bijna is afgelopen, dan schuift de sanctie door naar de volgende dag.

Stap 7: Schorsing

In geval het voorgevallen incident zeer ernstig is, of als een time-out niet helpt, kan worden overgegaan tot een formele schorsing van maximaal 1 schoolweek. **Dit kan alleen met akkoord van de directie en het bestuur.**

Hierop is een wettelijke regeling van toepassing. Meer informatie hierover is hier te vinden: [Mag een basisschool mijn kind schorsen of verwijderen? | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](https://www.onsonderwijs.nl/onderwijsinspectie/onderwijsinspectie.nl)

Bij schorsing gelden de volgende voorwaarden:

- Het bevoegd gezag ofwel het bestuur (DHS / Jongleren) mag een kind tijdelijk de toegang tot het gebouw (en dus ook de BSO) ontzeggen in de vorm van een schorsing.
- De reden van de schorsing en de duur moet schriftelijk kenbaar worden gemaakt.
- Indien een schorsing 2 dagen of langer duurt, moeten de onderwijsinspectie en leerplicht, van de schorsing en de reden op de hoogte worden gesteld.
- Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen, waardoor de voortgang van het leerproces van het kind gewaarborgd kan worden.
- Schorsing mag niet betekenen dat het maken van toetsen wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijv. het wel tot school toelaten voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.
- De betrokken ouders worden door de directie schriftelijk uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van het kind op school en bij de BSO aan de orde komen.
- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt waarin ouders ruimte krijgen om hun eigen zienswijze toe te voegen. Dit verslag wordt door de ouders ondertekend en in het leerlingvolgsysteem (Esis) opgeslagen. Indien ouders het verslag niet willen ondertekenen wordt dit aangetekend aan ouders verzonden.
- Het verslag wordt verder ter kennisgeving verstuurd aan:

- Het bevoegd gezag
- De ambtenaar leerplichtzaken
- De inspectie onderwijs (bij schorsing van 2 dagen of langer)
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen over het beroep.

Stap 8: Verwijdering

Als schorsing geen effect sorteert, of er zich meerdere ernstige incidenten voordoen, die ingrijpende gevolgen hebben voor de veiligheid en/of de (onderwijskundige) voortgang op school, kan worden overgegaan tot verwijdering.

Hierop is een wettelijke regeling van toepassing. Meer informatie hierover leest u hier: [Mag een basisschool mijn kind schorsen of verwijderen? | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwijs/mag-een-basisschool-mijn-kind-schorsen-of-verwijderen?)

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een kind van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- Voorafgaand aan verwijdering moet het bestuur kennisnemen van het verhaal van ouders, leerling en de betrokken professional(s).
- Van het gesprek wordt een verslag gemaakt dat aan de ouders ter kennis wordt gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt, in het geval van het onderwijs, ter kennisgeving opgestuurd naar:
  - Het bevoegd gezag
  - De ambtenaar leerplichtzaken
  - De inspectie onderwijs
- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift. De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- Definitieve verwijdering van een kind vindt niet eerder plaats, in geval van het onderwijs, dan dat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school of een andere school voor speciaal onderwijs bereid is het kind toe te laten.

In grote lijnen zijn er vier gronden voor verwijdering van een kind:

1. De school kan niet (langer) voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van het kind. De verwijdering is dan vooral onderwijskundig en/of organisatorisch ingegeven. In dit geval is het van belang vast te stellen of het kind formeel thuishoort in of toelaatbaar is tot het speciaal (basis) onderwijs of dat het kind thuishoort in het regulier basisonderwijs. Een kind is toelaatbaar tot het speciaal (basis)onderwijs als het samenwerkingsverband waartoe de school behoort het kind toelaatbaar heeft verklaard of als het door een instelling van cluster 1 of 2 een toekenning heeft gekregen voor een intensief arrangement. Als die toelaatbaarheidsverklaring/ toekenning aanwezig is, maar de ouders of de speciale basisschool weigeren met de plaatsing in te stemmen, dan kan de basisschool alsnog tot verwijdering overgaan.

2. Verwijdering op basis van ernstig wangedrag van het kind. Enkele voorbeelden van wangedrag zijn: overtreding van schoolregels, agressief gedrag, bedreiging, vandalisme, seksuele intimidatie. Verder moeten lichtere maatregelen hebben gefaald en moet het kind en/of zijn ouders zijn gewaarschuwd dat bij de eerstvolgende keer van wangedrag tot verwijdering wordt overgegaan.
3. Ook het gedrag van ouders of de relatie tussen school en ouders kan reden zijn om tot verwijdering over te gaan. In dit geval is het van groot belang dat er gedragsregels zijn hoe school met wangedrag omgaat en wanneer de grens van verwijdering is bereikt. Dit wordt kenbaar gemaakt in de schoolgids. Belangrijk is echter dat de voorzieningenrechter niet alleen verlangt dat het om een ernstig verstoorde relatie gaat, waarvan het niet aannemelijk is dat herstel te verwachten is, maar ook dat de verstandhouding een negatieve invloed moet hebben op 'het ordelijk functioneren van school'. Het onderwijsproces zelf zal er dus onder te lijden moeten hebben en niet alleen voor het kind zelf, maar ook breder.
4. Verwijdering vanwege gedrag dat in strijd is met de grondslag van de school.

Verklaring van begrippen

Pesten

Pesten is een systematische vorm van agressie, waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht altijd ongelijk verdeeld. Pesten kan zowel verbaal gebeuren

(vernederen, schelden, dreigen, belachelijk maken en uitlachen, bijnamen geven, roddelen, berichtjes rondsturen) als fysiek (trekken, duwen, spugen, schoppen, laten struikelen, krabben, bijten, haren trekken). Maar ook intimideren, uitsluiten en stelen/vernielen van bezittingen zijn vormen van pesten.

Een belangrijke afspraak over pesten luidt: voel je je gepest dan praten we er op school en thuis over. "Over pesten praten we met elkaar!"

Plagen

Plagen gebeurt incidenteel. Het gebeurt op basis van gelijkwaardigheid en respect. Het is vaak bedoeld als grapje. Pesten daarentegen is bedoeld om een ander met opzet pijn te doen. Dit verschil tussen plagen en pesten is voor ieder kind anders. Een weerbaar kind kan meestal plagerijtjes veel langer verduren dan een kind dat onzeker is (bijvoorbeeld over zijn of haar uiterlijk, zijn of haar plek in de groep en zijn of haar talenten). Elk kind kan alleen zichzelf als uitgangspunt gebruiken voor het vertonen van gewenst gedrag. Kinderen kunnen dus gedrag als goed of minder goed beschouwen, door het te koppelen aan hun eigen ervaring. Als kinderen dat toepassen, is dat zeer leerzaam. Maar de uitdaging is, dat elk kind het gedrag van kinderen uit de omgeving, anders kan ervaren. Kinderen kunnen zichzelf dus niet als referentiekader nemen. Ze moeten ervaren hoe anderen hun plagerijtjes en spel opvatten en hiervan leren. Verder moeten er duidelijke algemene regels bekend zijn en worden gehandhaafd.

Het verschil tussen plagen en pesten zal dus een voortdurende dialoog opleveren tussen de professional, kind en ouder(s). Dit verschil zal zelfs het 'gebied' zijn waar kinderen samen weerbaarder worden door ervaring en gesprek. Het vormt daarmee een onderdeel van het 'kindspel' dat kinderen dagelijks met elkaar aangaan.